

FOB 04.175

Afslag på voldsoffererstatning på grund af skadelidtes manglende medvirken til sagens oplysning

Erstatningsnævnet afslog at give erstatning til en ung mand der var blevet stukket med en kniv under et overfald.

FOB 04.175

Erstatningsnævnet fremhævede i sit afslag at den unge mand ikke havde medvirket til sagens opklaring idet hans far, ifølge politiets oplysninger, havde henvendt sig til politiet og meddelt at sønnen ønskede at trække anmeldelsen tilbage. Nævnet afslog efterfølgende at genoptage sagen idet nævnet ikke fandt det godtgjort at sønnen havde været udsat for en straffelovsovertrædelse fordi politianmeldelsen var trukket tilbage.

Forvaltningsret 1121.1 -
113.2 - 1133.2 - 12.2 - 29.9

Ombudsmanden kritiserede at nævnet ikke, før afgørelsen blev truffet, parts-hørte den unge mand over oplysningerne i politiets rapportmateriale som havde afgørende betydning for afslaget. Endvidere mente ombudsmanden det var kritisabelt at nævnet ikke undersøgte de nærmere omstændigheder da nævnet lagde til grund at politianmeldelsen efter farens henvendelse var trukket tilbage. Ombudsmanden mente ikke at nævnet uden videre kunne slutte at faren havde handlet på sønnens vegne, og at sønnen med rimelighed måtte bære konsekvenserne heraf. Nævnet havde derfor efter ombudsmandens opfattelse ikke tilvejebragt et fyldestgørende grundlag da nævnet traf afgørelse om at afslå ansøgningen om erstatning.

Ombudsmanden kritiserede også at nævnet ikke på baggrund af henvendelser fra den unge mands advokat forsøgte at få de nærmere omstændigheder i sagen belyst. Efter ombudsmandens mening havde nævnet således ikke haft det nødvendige grundlag for at afslå en genoptagelse af sagen. Ombudsmanden mente heller ikke det var berettiget at afslå erstatning med henvisning til at en straffelovsovertrædelse ikke var godtgjort.

Ombudsmanden henstillede herefter at nævnet genoptog behandlingen af sagen da han anså nævnets afslag på genoptagelse for uberettigede.

(J.nr. 2002-2045-660).

Advokat A klagede til mig over at Nævnet Vedrørende Erstatning for Ofre for forbrydelser (nu Erstatningsnævnet) havde afslået erstatning til B. Det fremgik af sagen at B om natten den 3. juni 2000 blev overfaldet og herunder pådrog sig et knivsnit på 15 cm igennem venstre kind og kæbeparti. I forbindelse med overfaldet blev politiet alarmeret, og en patruljebil blev sendt til stedet. Politiets rapportmateriale indgik i sagens bilag. Af politiets "Rapport" med rapportdato lørdag den 3. juni 2000 fremgik følgende:

" ...

Under patrulje d.d. kl. 0108 i patruljebil (...), blev (C) og undertegnede af (D) sendt til (...), hvor der havde været vold med kniv.

Ved patruljens ankomst (...) ud for nr. 3 en ambulance fra Københavns Brandvæsen tilstede og kørte med forurettede (B).

Patruljen sikrede generalier på forurettede og vidnerne.

Forurettede (B) skønnes ikke i egnet til afhøring, grundet hans skader i ansigtet.

Forurettede (E) skønnes påvirket af alkohol og oprevet, derfor ikke egnet til afhøring.

Vidnet (F) skønnes oprevet, dog delvis egnet til afhøring.

Vidnet forklarede kort, at hun skændes med sin kæreste (E), hvorefter ca. 8 unge mænd, ca. 18 år, dansker og anden generations indvandrere, overfaldt dem og skar forurettede (B) i ansigtet med en kniv, samt sparkede og slog de forurettede, hvorefter de flygtede fra stedet.

Vidnet kunne ikke genkende gerningsmændene.

Forurettede (E) mente, at kunne genkende nogle af gerningsmændene.

Forurettede (E) blev herefter afhentet med ambulance og bragt til Rigshospitalets Traume afd.

Patruljen fortsatte herefter til Rigshospitalet og sikrede generalier på forurettede (B).

Alle blev vejledt om at henvende sig til kriminalpolitiet på herværende station med anmeldelse om vold.

Fra stedet så dørmændene (...) 2 mænd løbe fra området ved gerningsstedet og til personbil (...), der holdt parkeret (...). De kørte fra stedet med høj hastighed.

Vidnerne kunne ikke genkende dem.”

Af "Afhøringsrapport Forurettet" med rapportdato lørdag den 3. juni 2000 fremgik bl.a. følgende:

"Afhøringens resultat

Forur. forklarer, at han g.d. havde indfundet sig ved Park Cafe, sammen med (E) og (F) og en anden kvinde ved navn (G). Man ville ikke lukke (E) ind, hvorfor man ville gå videre. Kommet ud på gaden var (E) ret utilfreds med, at man ikke ville lukke ham ind, og han gik ca. 30m foran de øvrige da man gik i retning (...). Pludselig var 5-7 udlændinge, alle omkring 16-17 år, kommet til stedet og havde overfaldet *forur.* Kort efter var (E) kommet for at hjælpe *forur.*, og han var blevet slået. Det hele var gået meget hurtigt, og pludselig var gerningsmændene forsvundet. Efter gerningsmændene var forsvundet havde *forur.* og (E) sat sig ned, og *forur.* var da blevet opmærksom på, at han var blevet skåret i kinden og blødte. Han kan intet oplyse vedr. gerningsmand eller de nærmere omstændigheder, idet han ikke havde mærket noget da han blev skåret.

På forespørgsel oplyser *forur.* at de alle var halvfulde, og han er ikke i stand til at oplyse yderligere.

...

Ansøgning om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser udl.

Fortsat 07.06.2000

Forurettedes far (H) henvendte sig g.d. tlf. til pa. (...) og oplyste, at hans søn, *forur.* ønskede at trække herv. anmeldelse om vold tilbage, idet *forur.* ikke turde stå frem.

Hans beslutning var urokkelig.

Afhøringen blev afsluttet

Lørdag den 03/06-2000 kl. 11.00"

Afhøringsrapporten gav mulighed for at afhørte kunne underskrive rapporten, hvilket ikke var sket.

Af rapportmaterialet fremgik at politiet foretog afhøring af E, F, G og I. Af "Afhøringsrapport Vidne" - rapportdato lørdag den 3. juni 2000 - fremgår bl.a. at F den 3. juni 2000 forklarede følgende til politiet:

"...

Kommet frem til stedet ved en 01-tiden gik afh., (B og G) ind. (E) blev hevet tilbage af en dørmand og kunne ikke komme ind grundet alder. (E) blev nu en smule halvmobset og ville gå fra stedet. De øvrige forlod herefter '(...)' for evt. at gå et andet sted hen eller videre i byen. Afh. og (E) begyndte nu at halvskændes. (E) gik fra stedet og svingede til venstre (...). Han råbte, at han ville tage hjem og de øvrige kunne gå i byen uden ham. Det udviklede sig nu til at afh. og (E) råbte af hinanden. Afh. bemærkede her, at der kom en gruppe af unge mænd v. parkeringspladsen (...). Gruppen, der bestod af unge udenlandske mænd begyndte nu at råbe efter afh. og (E). Afh. bad dem om at blande sig udenom, hvilket fik gruppen til at råbe bl.a. luder efter afh. Adspurgt kunne afh. ikke nærmere beskrive denne gruppe af unge mænd, udover at der var en del udenlandsk udseende imellem. Pludselig blev situationen meget truende og afh. så her, at (B) løb henimod (E). Herefter var der én fra gruppen, der gik frem mod (B). Afh. ville give følgende sign. af pgl. (J): mand, omkring de 18 år, ca. 180 cm. høj, dansker men talte med accent, mellemblondt, kort hår, iført sort dynejakke.

Kan muligvis genkendes in natura.

Afh. bemærkede, at (J) holdt en: sølvfarvet springkniv med sølvfarvet skæfte i sin højre hånd.

(B) sagde, at gruppen skulle slappe af, og han ikke ønskede at slås eller lign. Det næste afh. oplevede var, at (J) ligesom slog ud og ramte (B) i ansigtet. (B) faldt om på asfalten. Samtidig med dette kom (E) løbende mod stedet. Han blev kort tid efter slået ned bagfra af én fra gruppen. Det næste gik meget hurtigt, idet (E) blev overdænget med slag og spark mens han lå på fortovet. Der blev sparket fra alle sider og vinkler. (G) stod lidt derfra og råbte og skreg samtidig med at hun dækkede ansigtet med sine hænder. Afh. bemærkede nu, at (B) blødte kraftigt fra ansigtet. Afh. blev meget chokeret over at se (B) bløde, hvorfor ligeledes skreg for at få gruppen til at lade være med at slå på (E).

Afh. hørte nu én fra gruppen sige:

'lad os løbe nu, jeg har snittet én af dem !!!!!'

Afh. kunne her se, at (E) havde ramt én fra gruppen. Gruppen tog nu flugten og afh. fik via nogle unge mænd ringet efter ambulance og politi.

Adspurgt havde afh. aldrig før set overfaldsmanden sign. som (J), ligesom hun ikke kunne beskrive de andre fra gruppen.

...

Det skal til rapporten bemærkes, at afh. var meget svær at afhøre. Hun kunne ikke fastholdes i et egentligt handlingsforløb. 'Alt flød sammen' og oplevelsen har virket traumatisk på afhørte."

Samme dag henvendte ligeledes I sig telefonisk som vidne til politiet og forklarede følgende ifølge afhøringsrapporten:

“... ”

Da de skulle tilbage (...) blev de opmærksomme på forur.s selskab der gik (...), og tilsyneladende var i skænderi med 6-7 2.-gere, tyrkere, 18-20 år, der var meget aggressive. På et tidspunkt bemærkede vidnet, at forur. blev slået ned, så han faldt om på fortovet, hvorefter han blev sparket i hovedet og på kroppen. En kammerat til forur. (E), kom forur. til undsætning, men blev selv slået. En kvinde (F) og en anden kvinde som ville hjælpe forur. blev ligeledes slået. Efter at gerningsmændene var forsvundet havde vidnet rekvireret ambulance via (F)'s tlf., idet hun havde været meget oprevet. På vidnets forespørgsel om, hvorvidt hun vidste hvem gerningsmændene var, havde hun sagt, at hun kendte dem.

Vidnet havde bemærket, at forur. blødte kraftigt fra kinden, men han havde ikke set hvem der havde skåret ham.

Vidnet kan ikke give noget signalement af gerningsmændene ud over, at de var tyrkere.

Som det fremgår af bilag 3 skulle en personbil, reg. nr. (...), muligt kunne sættes i forb. med volden. Forespurgt oplyser vidnet, at han havde bemærket den omh. bil, og han havde set føreren af bilen komme (...), og sætte sig ind i bilen og køre fra stedet. I forb. med sin kørsel fra stedet havde vidnet bemærket, at føreren havde påkørt en parkeret bil der havde holdt bag her omh. Vidnet mener ikke at omh. bil ell. fører har nogen forbindelse til her omh. sag.”

Politiets anmeldelsesrapport med rapportdato den 3. juni 2000 var påstemplet “I bero - 7. juni 2000”.

Kopi af Rigshospitalets journal fra B's indlæggelse indgik i sagens bilag. Endvidere fremgik følgende af speciallægeerklæring udfærdiget den 10. juli 2000:

“Pt. har fået et snitsår på venstre side af kæben med overskæring af gren af nervus facialis. Der er således ophævet bevægelse i muskulaturen på venstre side af underlæben, og der er total anæstesi, svarende til venstre del af underlæben gående ned til snitsåret, som strækker sig ud til laterale mundvig. Der er ikke mulighed for rekonstruktion af nerven.

Efter ca. 1 år kan der tages stilling til, om såret skal revideres af plastikkirurg.”

Blandt sagens bilag indgik et brev af 19. juni 2000 fra Københavns Politi, Kriminalpolitiet Station X, til B hvorved politiet kvitterede for anmeldelse til politiet af “vold m/ skade på legeme eller helbred” med tidspunkt: “03/06-2000 - 0108 Henv.: Personlig”.

B ansøgte den 1. august 2000 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. På ansøgningsskemaet var oplyst under punkt 5 at lovovertrædelsen den 4. juni 2000 blev anmeldt til politiet, station X. Ansøgningen blev fremsendt af B's far, H, for B via Københavns Politi ved brev af 3. august 2000 og stemplet modtaget i Erstatningsnævnet den 10. august 2000.

Erstatningsnævnet afslog i brev af 22. februar 2001 ansøgningen om erstatning. Nævnet anførte bl.a.:

“Nævnet har ved afgørelsen lagt vægt på, at De efter de i sagen foreliggende oplysninger ikke har medvirket til sagens opklaring. Det fremgår således af sagen, at Deres far den 07-06-2000 henvendte sig til politiet og oplyste, at De ønskede at trække anmeldelsen tilbage, idet De ikke turde stå frem, og at Deres beslutning var urokkelig.

Nævnets afgørelse er truffet i medfør af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven) § 10 eller dennes analogi. Efter § 10 i offererstatningsloven er erstatning fra staten betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet uden unødigt ophold. Det fremgår af forarbejderne til denne bestemmelse, jf. betænkning 75/ 751, side 37, at frygt for repressalier ikke er nogen undskyldning for ikke at anmelde forholdet til politiet.”

I brev af 16. maj 2001 til B meddelte Københavns Byret at advokat A - efter begæring fremsendt af Kriminalpolitiet, Station X - var beskikket som bi-standsadvokat i sagen “*hvor De (B) har anmeldt til politiet, at De har været udsat for vold*”.

Den 6. juni 2001 rettede advokat A på vegne af B henvendelse til Erstatningsnævnet. I henvendelsen anmodede han Erstatningsnævnet om at genoptage B's sag og anførte:

“ ...

Til støtte for min anmodning om genoptagelse af sagens behandling skal jeg fremføre, at min klient ikke har forsømt at anmelde voldsepisoden overfor politiet, idet anmeldelse er sket d. 03. juni 2000, jf. vedlagte kvittering, bilag 2.

Min klient har endvidere ved afhøringsrapport af samme dato, bilag 3, overfor politiet meddelt, at min klient intet kan oplyse omkring de/den formodede gerningsmand, idet min klient var spirituspåvirket og overfaldet var aldeles uprovokeret.

Det fremgår endvidere af afhøringsrapporten, at det ikke er min klient, men min klients far (H) som har meddelt politiet, at den tidligere indgivne anmeldelse skulle trækkes tilbage.

Henset til hændelsesforløbet i sagen sammenholdt med de alvorlige følger som overfaldet har medført for min klient, er det min klare opfattelse, at nærværende sag ikke bør afvises under henvisning til Offererstatningslovens § 10, idet jeg lægger til grund, at min klients far (H)'s opringning til politiet ikke kan afskære min klients krav på erstatning i en sag, som på ingen måde ville være blevet bedre oplyst, såfremt min klients anmeldelse var blevet fastholdt.

Jeg lægger endvidere til grund, at såfremt (H) var blevet oplyst omkring følgerne af tilbagekaldelsen af anmeldelsen, var dette aldrig sket, idet (H) naturligvis ikke er interesseret i at afskære sin søn fra erstatning.

Endelig skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom på at min klient er myndig, hvorfor en handling som foretaget af (H) skal bero på en fuldmagt fra min klient, som min klient aldrig har afgivet.”

I brev af 15. juni 2001 meddelte Erstatningsnævnet at nævnet efter fornyet gennemgang af sagen måtte fastholde sin afgørelse af 22. februar 2001 med den deri angivne begrundelse.

Den 19. april 2002 rettede advokat A første gang henvendelse til mig og skrev bl.a.:

“Til støtte for min klage over sagens behandling skal jeg indledningsvis anføre, at min klient ikke har forsømt at anmelde voldsepisoden overfor politiet eller har undladt at medvirke til sagens opklaring, idet anmeldelse er sket den 19. juni 2000, jf. vedlagte kopi af kvittering for anmeldelse.

Jeg henviser endvidere til politiets afhøringsrapport af 3. juni 2000 umiddelbart efter overfaldet, jf. vedlagte kopi af rapporten. Det fremgår bl.a. af afhøringsrapporten, at min klient ikke kan huske noget om de nærmere omstændigheder ved selve overfaldet, og at det ikke er min klient, men min klients far

(H) som den 7. juni 2000 har meddelt politiet, at den tidligere indgivne anmeldelse skulle trækkes tilbage.

...

Jeg lægger endvidere til grund, at hvis min klients far var blevet orienteret om følgerne af tilbagekaldelse af anmeldelsen, var dette aldrig sket, idet han naturligvis ikke er interesseret i at afskære sin søn fra erstatning.

Endelig skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at min klient er myndig, hvorfor en handling som foretaget af faderen skal bero på en fuldmagt fra min klient, som min klient aldrig har afgivet."

I mit svar af 29. maj 2002 skrev jeg at jeg anså for det for mest korrekt at sende advokat A's klage med bilag videre til Erstatningsnævnet. Henvendelsen blev sendt som en anmodning fra A om at nævnet tog stilling til om det A havde anført, kunne give nævnet grundlag for at genoptage sin behandling af sagen og - hvis det ikke var tilfældet - som en anmodning fra A om at nævnet uddybe begrundelsen for sin afgørelse.

Den 17. juni 2002 afslog Erstatningsnævnet på ny at genoptage B's sag. Af nævnets svar fremgik bl.a.:

"Ved skrivelse af 22-02-2001 afslog nævnet i medfør af § 10 i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser eller dennes analogi Deres klients ansøgning om erstatning. Nævnet oplyste samtidig, at afslaget skyldtes, at Deres klient ikke har medvirket til sagens opklaring, idet Deres klients fader den 07-06-2002 [rettelig 07-06-2000; min bemærkning] henvendte sig til politiet og oplyste, at Deres klient ønskede at trække anmeldelsen tilbage. Nævnet fastholdt dette afslag i skrivelse af 15-06-2001.

I skrivelse af 29-05-2002 fra Folketingets Ombudsmand er nævnet på ny blevet anmodet om at tage afgørelsen op til nyvurdering.

I den anledning skal man meddele, at nævnet efter en fornyet gennemgang af sagen må fastholde sine afgørelser af 22-02-2001 og 15-06-2001 med de deri angivne begrundelser.

Det bemærkes, at kravet om, at der skal ske politianmeldelse uden unødigt ophold, især skyldes hensynet til opklaring af sagen, herunder muligheden for at sikre eventuelle vidneforklaringer og om muligt at retsforfølge en eventuel skadevolder. I det foreliggende tilfælde, hvor anmeldelsen er trukket tilbage, har det ikke været muligt for politiet at efterforske sagen og det er derfor ikke blevet godtgjort, hvorvidt Deres klient har været udsat for en straffelovsovertrædelse, ligesom det ikke har været muligt at retsforfølge en eventuel skadevolder."

I brev af 20. juni 2002 rettede advokat A på ny henvendelse til mig og oplyste at han ønskede at fastholde sin klage, herunder at han fandt nævnets begrundelser aldeles usaglige og helt ude af proportioner. Særligt fandt A påstanden om at det ikke var godtgjort at B havde været udsat for en straffelovsovertrædelse, direkte usand og fornærmende mod B som voldsoffer.

Den 1. juli 2002 anmodede jeg Erstatningsnævnet om en udtalelse i anledning af advokat A's klage. Jeg bad om at nævnet i udtalelsen bl.a. redegjorde for hvilken betydning nævnet tillagde oplysningen fra A om at B's far den 7. juni 2000 havde trukket anmeldelsen tilbage uden fuldmagt fra B. Jeg bad også nævnet komme ind på betydningen af at Københavns Byret den 16. maj 2001 meddelte B at A var beskikket som bistandsadvokat under den sag hvor B havde anmeldt til politiet at han havde været udsat for vold. Endelig bad jeg nævnet redegøre for hjemmelsgrundlaget for afgørelserne.

Den 21. august 2002 modtog jeg Erstatningsnævnets udtalelse. Af udtalelsen af 20. august 2002 fremgår bl.a. følgende:

“Efter § 10 i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser er erstatning fra staten i almindelighed betinget af, at forbrydelsen uden unødigt ophold anmeldes til politiet. Et sådant krav om politianmeldelse er i henhold til betænkning nr. 751/1975 medtaget i loven, dels for at lette politiets efterforskning, dels for at hindre misbrug af ordningen. Efter stk. 2, kan kravet om anmeldelse i særlige tilfælde fraviges. Der tænkes her bl.a. på tilfælde, hvor skadelidte med rimelighed kunne gå ud fra, at forbrydelsen ville blive anmeldt fra anden side. Derimod vil skadelidtes frygt for repressalier i almindelighed ikke kunne betragtes som undskyldningsgrund. Er et forhold rettidigt anmeldt, men trækker skadelidte efterfølgende anmeldelsen tilbage, er kravet om anmeldelse i henhold til § 10 ikke opfyldt, og nævnet kan i henhold til praksis ikke behandle sagen.

I det foreliggende tilfælde, hvor anmeldelsen er trukket tilbage, har det ikke været muligt for politiet at efterforske sagen, og det er derfor ikke blevet godtgjort, hvorvidt (B) har været udsat for en straffelovsovertrædelse, ligesom det ikke har været muligt at retsforfølge en eventuel skadevolder, jf. § 1, stk. 1, 1. pkt. i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Efter denne bestemmelse kan staten kun yde erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven.

I ombudsmandens skrivelse anmodes om en redegørelse for, hvilken betydning nævnet har tillagt advokat (A)'s oplysninger om, at (B)'s fader handlede uden fuldmagt, da han den 07-06-2000 meddelte politiet, at (B) ønskede at trække anmeldelsen tilbage. Det skal hertil oplyses, at nævnet på det foreliggende grundlag ikke har fundet anledning til at lægge til grund, at (B) har været uvidende om faderens tilbagekaldelse af anmeldelsen. Nævnet har herved lagt vægt på afhøringsrapport af 07-06-2000, hvoraf fremgår, at (B)'s fader (H) henvendte sig til pa. (...) og oplyste, at hans søn ønskede at trække anmeldelsen om vold tilbage, idet (B) ikke turde stå frem. Hans beslutning var urokkelig. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at spørgsmålet om, (B)'s fader var berettiget til overfor politiet at trække anmeldelsen tilbage, først er rejst overfor nævnet ved advokat (A)'s skrivelse af 06-06-2001. Nævnet har endelig noteret sig, at (B)'s ansøgning om erstatning af 01-08-2000 er fremsendt til Københavns politi af (B)'s fader (H) ved skrivelse af 03-08-2000.

Ombudsmanden har ligeledes anmodet nævnet om at redegøre for betydningen af, at Københavns Byret den 16-05-2001 meddelte (B), at advokat (A) var blevet beskikket som hans bistandsadvokat. Nævnet, der ikke af Københavns Byret er blevet anmodet om en udtalelse, forinden beskikkelsen af den pågældende advokat fandt sted, har ikke fundet, at beskikkelsen af bistandsadvokat i sig selv kan tillægges betydning ved nævnets selvstændige vurdering af, om det anmeldte, men senere tilbagekaldte, forhold henset til bestemmelsen i offererstatningslovens § 10 eller dennes analogi - bør anses for omfattet af loven og dermed bør realitetsbehandles.”

Med brev af 25. september 2002 modtog jeg advokat A's bemærkninger til Erstatningsnævnets udtalelse af 20. august 2002. A fastholdt at B korrekt havde anmeldt overfaldet til politiet, og at han ikke havde trukket sin anmeldelse tilbage, men at hans far gjorde det uden B's vidende og accept. A skrev endvidere at han var uenig med nævnet når nævnet udtalte at det ikke fandt at beskikkelsen som bistandsadvokat kunne tillægges betydning for vurderingen af om den anmeldte forbrydelse burde realitetsbehandles. Endelig fastholdt A at Erstatningsnævnets begrundelser var usaglige og forkerte, herunder påstanden om at det ikke var godtgjort at B havde været udsat for en

straffelovsovertrædelse, fordi politiet ikke havde kunnet efterforske sagen. Erstatningsnævnet fandt at A's brev ikke gav anledning til yderligere bemærkninger.

Ombudsmandens udtalelse

“1. Afslaget på erstatning - nævnets afgørelse af 22. februar 2001

Nævnet afslog med sin afgørelse af 22. februar 2001 (B)'s ansøgning om erstatning under henvisning til § 10 i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser eller dennes analogi.

§ 10 i lovekendtgørelse nr. 470 af 1. november 1985 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (voldsoffererstatningsloven) har følgende ordlyd:

‘§ 10. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen uden unødigt ophold er anmeldt til politiet, og at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning.

Stk. 2. I særlige tilfælde kan erstatning dog ydes, selv om betingelsen i stk. 1 ikke er opfyldt.

Stk. 3. Politiet vejleder skadelidte om retten til at få erstatning efter denne lov.’

Med lovændringen i 1985 - lov nr. 233 af 6. juni 1985 - fik ofre for forbrydelser et egentligt retskrav på erstatning fra staten, når lovens betingelser er opfyldt.

Bestemmelsen i § 10, stk. 2, er senere ændret ved lov nr. 463 af 7. juni 2001 med virkning for skader indtrådt efter lovens ikrafttræden pr. 1. juli 2002. Den ændrede formulering har derfor ingen betydning for denne sag.

Under henvisning til det jeg har anført nedenfor om oplysningsgrundlaget i sagen, har jeg ikke fundet anledning til at fortsætte en undersøgelse af nævnets henvisning til lovens § 10 eller dennes analogi. Jeg henviser til § 16, stk. 1, i ombudsmandsloven, hvoraf det fremgår at ombudsmanden afgør om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

1.1. Manglende partshøring

Efter forvaltningslovens § 19, stk. 1, har en myndighed pligt til at partshøre når der i en afgørelsessag foreligger væsentlige nye oplysninger om sagens faktiske omstændigheder som er til ugunst for parten, og som er af betydning for myndighedens afgørelse. Det er i bestemmelsen forud-

sat at parten ikke kan antages at have kendskab til at myndigheden er i besiddelse af disse oplysninger.

Erstatningsnævnet ses ikke forud for sin afgørelse af 22. februar 2001 at have partshørt Deres klient over oplysningerne i de politirapporter mv. som nævnet lagde vægt på ved beslutningen om at afslå Deres klients ansøgning om erstatning.

Jeg bemærker at oplysningerne i politirapporterne dermed blev anvendt til ugunst for Deres klient og var af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Det fremgår ikke af sagsakterne at Deres klient forud for nævnets afgørelse var blevet gjort bekendt med og givet lejlighed til at gennemlæse og kommentere politirapporterne. De oplysninger som fremgår af rapporterne, herunder politiets gengivelse af udsagn fra såvel Deres klient som dennes far, fremstår således som oplysninger meddelt af politiet.

Da Deres klient ikke kunne antages at være bekendt med oplysningerne i de omtalte rapporter, er det min opfattelse at Deres klient skulle have været partshørt over oplysningerne i dette materiale inden de blev lagt til grund for nævnets afgørelse.

Jeg finder det derfor kritisabelt at nævnet ikke foretog partshøring over oplysningerne som blev tillagt afgørende betydning for afslaget på erstatning. Jeg har meddelt nævnet min opfattelse.

1.2 Oplysningsgrundlaget i øvrigt

Af det grundlæggende princip i forvaltningsretten - official- eller undersøgelsesprincippet - følger at det påhviler den enkelte forvaltningsmyndighed selv, eventuelt i samarbejde med andre myndigheder, at fremskaffe de fornødne oplysninger om en foreliggende sag eller dog foranledige at private, navnlig sagens part(er), medvirker til sagens oplysning. En forvaltningsmyndighed har således pligt til at tilvejebringe et fyldestgørende og retligt grundlag for en afgørelse.

Formålet med undersøgelsesprincippet er at bidrage til at sikre at forvaltningsmyndighedernes afgørelse bliver materielt lovlige og rigtige. Er der tvivl om holdbarheden af et væsentligt faktum, hører det med til sagsoplysningen at søge denne tvivl afklaret således at det ved en sædvanlig bevisvurdering kan afgøres om den pågældende oplysning kan lægges til grund for afgørelsen. Jeg henviser herved til Kaj Larsen mfl., Forvaltningsret (2002), s. 448ff.

Erstatningsnævnet lagde ved afgørelsen af 22. februar 2001 vægt på at Deres klient ikke havde medvirket til sagens opklaring, idet nævnet herved lagde til grund at Deres klients politianmeldelse den 7. juni 2000 blev

trukket tilbage. Dette forhold blev således tillagt afgørende vægt for nævnets afslag.

Nævnet lagde herved til grund for sin behandling at Deres klients far ved sin henvendelse til politiet af 7. juni 2000 optrådte efter bemyndigelse fra Deres klient, og at faren derfor med bindende virkning for Deres klient kunne trække politianmeldelsen tilbage med den konsekvens at Deres klient ikke kunne få erstatning efter voldsoffererstatningsloven. I sin udtalelse til mig af 20. august 2002 anførte Erstatningsnævnet at nævnet ikke fandt anledning til at lægge til grund at Deres klient var uvidende om farens tilbagekaldelse af anmeldelsen. Nævnet lagde herved vægt på politiets oplysninger i afhøringsrapporten samt at Deres klients ansøgning om erstatning var fremsendt til Københavns Politi af Deres klients far.

Det fremgår af sagen at Deres klient er født i 1978. Han var således myndig på tidspunktet for overfaldet og dermed for politianmeldelsen og for farens henvendelse til politiet.

Politiet blev ved overfaldet den 3. juni 2000 tilkaldt til gerningsstedet og udarbejdede rapportmateriale herom. Af dette materiale og af sagen i øvrigt må jeg anse det for godtgjort at der blev indgivet anmeldelse uden unødigt ophold til politiet den 3. juni 2000, herunder af Deres klient.

Jeg har endvidere lagt til grund at Deres klients far den 7. juni 2000 telefonisk henvendte sig til politiet og gav oplysninger om at Deres klient ønskede at trække anmeldelsen tilbage. Omstændighederne i forbindelse med farens henvendelse fremgår (alene) af politiets afhøringsrapport.

Jeg mener ikke at farens fremsendelse af Deres klients ansøgning om erstatning i sig selv kan tillægges afgørende betydning for vurderingen af om farens henvendelse den 7. juni 2000 skete på vegne af Deres klient.

Nævnet ses samtidig ikke at have undersøgt om politiets behandling og vejledning gjorde at det sikkert og ubetænkeligt kunne lægges til grund at Deres klient var - eller måtte være - klar over at hans politianmeldelse var trukket tilbage efter et ønske fra ham herom. Der foreligger således ikke på sagen en bekræftelse fra politiets side over for Deres klient om tilbagekaldelsen af anmeldelsen. Derimod foreligger der en kvittering af 19. juni 2000 - således efter farens henvendelse af 7. juni 2000 - hvorved Københavns Politi bekræftede at Deres klient havde foretaget anmeldelse af vold til politiet.

I sager der er under behandling i den offentlige forvaltning, skal spørgsmål om repræsentation bedømmes efter forvaltningslovens 8 eller den forvaltningsretlige grundsætning som bestemmelsen er udtryk for. Jeg

henviser herved til John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 3. udgave (1999), s. 223ff.

Af punkt 41 i Justitsministeriets vejledning om forvaltningsloven (vejledning nr. 11740 af 4. december 1986) fremgår følgende om dokumentation for partsrepræsentation:

‘41. Den myndighed, der behandler sagen, afgør, om den, der optræder som partsrepræsentant, skal fremlægge en skriftlig fuldmagt eller på anden måde godtgøre, at den pågældende kan optræde som repræsentant for parten. Er den, der optræder på partens vegne, advokat, revisor, landinspektør eller socialrådgiver eller optræder den pågældende i øvrigt typisk som partsrepræsentant inden for det pågældende forvaltningsområde, vil der i almindelighed ikke være grund til at forlange dokumentation for fuldmagtsforholdet, medmindre det er særligt begrundet i sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt. *Det kan f.eks. være tilfældet, hvor sagsbehandlingen vil kunne påføre den pågældende part økonomiske omkostninger eller i øvrigt få afgørende betydning for den pågældende parts personlige forhold. Navnlig vil der kunne være grund til at forlange dokumentation for fuldmagtsforholdet i de tilfælde, hvor myndigheden ikke i forvejen er eller i løbet af sagsbehandlingen kommer i kontakt med parten selv eller på anden måde kan konstatere, at parten er indforstået med, at sagen er under behandling* [min fremhævning]

...’

Jeg henviser herved tillige til John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 3. udgave (1999), s. 230f.

Nævnet ses ikke at have undersøgt om der forelå dokumentation for at faren den 7. juni 2000 handlede efter bemyndigelse fra Deres klient således at han med bindende virkning for denne kunne tilbagekalde politianmeldelsen. Dette kunne nævnet efter min opfattelse ikke uden videre lægge til grund. Ikke mindst i lyset af at farens tilbagetrækning af anmeldelsen var udslagsgivende for nævnets bedømmelse af sagen, burde nævnet have sikret sig dokumentation eller bevis for bemyndigelsen.

På baggrund af det ovenfor anførte finder jeg at det ikke uden videre kunne slutes at Deres klients far handlede på vegne af Deres klient, og at Deres klient var gjort bekendt hermed og derfor med rimelighed måtte bære konsekvenserne heraf. Uden forudgående partshøring og uden at have undersøgt de faktiske omstændighederne nærmere havde nævnet efter min opfattelse ikke det fornødne og sikre grundlag for at afslå Deres klients ansøgning om erstatning da nævnet traf afgørelse den 22. februar 2001. Dette må jeg anse for kritisabelt. Jeg har gjort nævnet bekendt med min opfattelse.

2. Afslagene på genoptagelse - nævnets afgørelser af 15. juni 2001 og 17. juni 2002

Om der er grundlag for at genoptage en sag, hviler især på en vurdering af om der i forhold til den oprindelige behandling af sagen er fremkommet væsentlige nye oplysninger som må antages at kunne medføre en ændret bedømmelse af sagen. Det må i almindelighed antages at borgeren har retskrav på genoptagelse og ny realitetsbehandling af sagen når det skønnes at der er en vis sandsynlighed for at sagen ville have fået et andet udfald hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med myndighedernes oprindelige stillingtagen til sagen. Jeg henviser herved til Karsten Loiborg mfl., Forvaltningsret (2002), s. 920ff.

I Deres henvendelse til nævnet af 6. juni 2001 og i Deres henvendelse hertil af 19. april 2002 - som jeg oversendte til nævnet den 29. maj 2002 - havde De særligt gjort gældende:

- at Deres klient ikke havde forsømt at anmelde voldsepisoden,
- at Deres klient på grund af spirituspåvirkning og omstændighederne i øvrigt intet kunne oplyse om den eller de formodede gerningsmænd,
- at det ikke var Deres klient, men Deres klients far der uden fuldmagt fra Deres myndige klient meddelte politiet at den tidligere indgivne anmeldelse skulle trækkes tilbage, og at en sådan opringning efter Deres opfattelse - henset til hændelsesforløbet og sagens alvorlige følger for Deres klient - ikke kunne afskære Deres klient fra krav på erstatning efter loven, og
- at De lagde til grund at Deres klients far aldrig havde villet tilbagekalde anmeldelsen hvis han havde fået oplysning om følgerne for Deres klients erstatningssag.

De henviste i den forbindelse til politiets rapportmateriale og kvitteringen af 19. juni 2000 fra politiet for Deres klients anmeldelse. Endvidere sendte De kopi af byrettens brev af 16. maj 2001 om beskikkelsen af Dem som bistandsadvokat.

Nævnet afslog med sine afgørelser af 15. juni 2001 og 17. juni 2002 Deres anmodninger om sagens genoptagelse og fastholdt afgørelsen af 22. februar 2001 med den deri angivne begrundelse. Som begrundelse for at nævnet ikke kunne tillægge disse oplysninger betydning, konstaterede nævnet i sin afgørelse af 17. juni 2002 at anmeldelsen var trukket tilbage, og at det af den grund ikke havde været muligt for politiet at efterforske sagen. Derved fandt nævnet at det heller ikke var blevet godtgjort om Deres klient havde været udsat for en straffelovsovertrædelse, ligesom det ikke havde været muligt at retsforfølge en eventuel skadevolder. I ud-

talelsen hertil af 20. august 2002 henviste nævnet endvidere til lovens § 1, stk. 1, hvorefter staten kun kan yde erstatning og godtgørelse for personskade der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven. Endvidere lagde nævnet i udtalelsen til mig vægt på at spørgsmålet om Deres klients fars berettigelse først var rejst ved Deres brev af 6. juni 2001. Endelig anførte nævnet i udtalelsen at beskikkelsen af Dem som bistandsadvokat, meddelt ved byrettens brev af 16. maj 2001, ikke i sig selv kunne tillægges betydning ved nævnets selvstændige vurdering af om det anmeldte, men senere tilbagekaldte forhold burde anses for omfattet af loven og dermed burde realitetsbehandles.

§ 1, stk. 1, i voldsoffererstatningsloven (lovbekendtgørelse nr. 470 af 1. november 1985 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser) har følgende ordlyd:

‘§ 1. Staten yder erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af borgerlig straffelov, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat. Det samme gælder personskade, der indtræder i forbindelse med hjælp til politiet under anholdelse eller i forbindelse med handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse eller forhindring af strafbare handlinger.’

§ 6 i voldsoffererstatningsloven har følgende ordlyd:

‘§ 6. Erstatning ydes, selv om skadevolderen er

- 1) ukendt eller ikke kan findes,
- 2) under 15 år eller
- 3) utilregnelig.’

Efter min gennemgang af sagen må jeg anse det for ubestridt at Deres klient den 3. juni 2000 blev udsat for et overfald hvorved han pådrog sig et knivsnit i kind og kæbeparti. Der foreligger således en klar formodning om en straffelovsovertrædelse som forudsat i voldsoffererstatningslovens § 1, stk. 1.

Efter § 6 i voldsoffererstatningsloven yder staten erstatning selv om skadevolderen er ukendt eller ikke kan findes. I tilfælde hvor skadevolderen er ukendt eller ikke kan findes, påhviler det dermed nævnet at foretage en selvstændig vurdering af om der er sket en overtrædelse af straffeloven.

Nævnet ses ikke at have foretaget en sådan selvstændig vurdering. Nævnet ses heller ikke i øvrigt at have anført hensyn eller omstændigheder der taler imod formodningen om en straffelovsovertrædelse. På den

baggrund finder jeg det uberettiget at nævnet afslog erstatning også under henvisning til § 1, stk. 1, i voldsoffererstatningsloven. Jeg har gjort nævnet bekendt med min opfattelse.

I øvrigt bemærker jeg til nævnets udtalelse af 20. august 2002 at jeg ikke er enig i at tidspunktet for fremsættelsen af indsigelsen til nævnets oplysningsgrundlag i denne sag kan tillægges betydning.

Til det nævnet i udtalelsen har anført til byrettens brev af 16. maj 2001, bemærker jeg at beskikkelsen af Dem som bistandsadvokat ifølge byretten skete efter en begæring fremsendt af politiet i den sag hvor Deres klient havde anmeldt til politiet at han havde været udsat for vold. På den baggrund finder jeg også at byrettens brev bidrager til usikkerhed om væsentlige omstændigheder i sagen, herunder om politianmeldelsen måtte anses for opretholdt.

Samlet set er det min opfattelse at Deres indsigelser og bemærkninger måtte give anledning til tvivl om holdbarheden af et væsentligt faktum i sagen, således om henvendelsen fra Deres klients far skete på vegne af Deres klient, og herunder om henvendelsen - i sin form og under de givne omstændigheder - kunne afskære Deres klients krav på erstatning.

Jeg finder det kritisabelt at nævnet ikke på baggrund af Deres henvendelser søgte at få de nærmere omstændigheder i sagen belyst og dermed sikrede sig det fornødne grundlag da nævnet afslog genoptagelse og fastholdt at anmeldelsen kunne anses for trukket tilbage. Det er min opfattelse at nævnets afslag på genoptagelse dermed er uberettigede. Jeg har gjort nævnet bekendt med min opfattelse og samtidig henstillet at nævnet genoptager sagen. Jeg har bedt nævnet underrette mig om nævnets fornyede stillingtagen til sagen.”